

Tilburg University

Beter geven

Rinnooy Kan, A.H.G.; de Wijkerslooth, S.A.M.; de Geus, Aart; van Bakel, Maiko; van Vliet, W.G.; Smeets, Paul; Bauman, Martin; van Oostenbrugge, Jonathan

Publication date:
2020

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):

Rinnooy Kan, A. H. G., de Wijkerslooth, S. A. M., de Geus, A., van Bakel, M., van Vliet, W. G., Smeets, P., Bauman, M., & van Oostenbrugge, J. (2020). *Beter geven: Dertien Verbetervoorstellen voor Vereenvoudiging en Versterking van de Giftenaftrek en de ANBI Regels*. Samenwerkende Brancheorganisatie Filantropie .

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

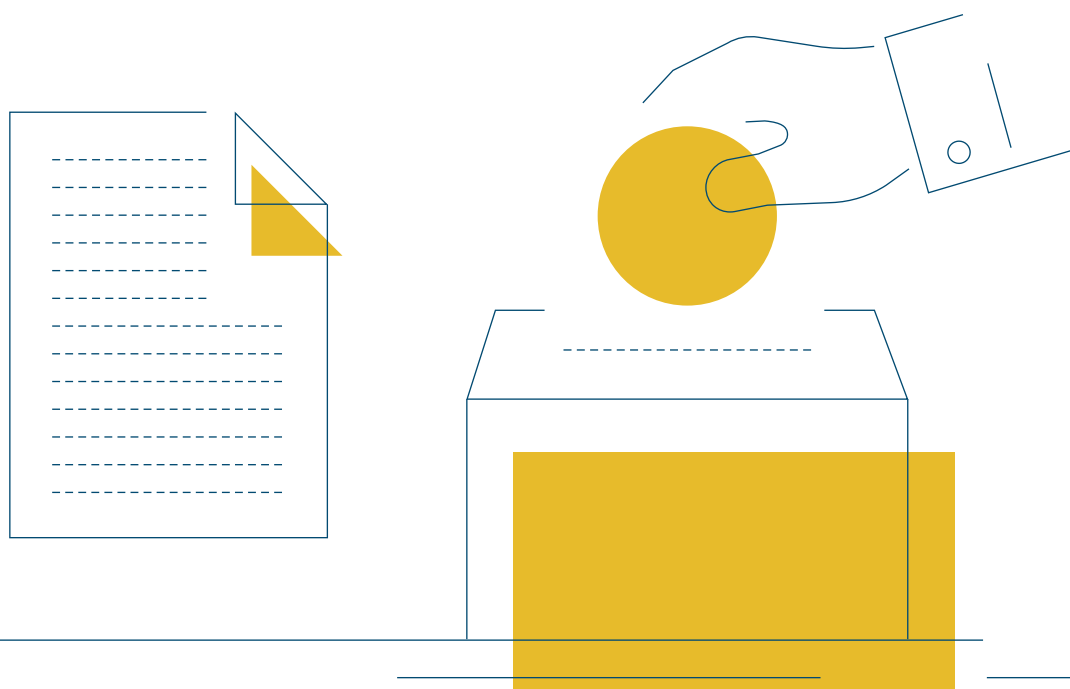
- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Beter geven

Dertien verbetervoorstellen voor
vereenvoudiging en versterking van
de giftenaftrek en de ANBI regels

**Advies van commissie van deskundigen onder voorzitterschap van Alexander Rinnooy Kan,
in opdracht van de Samenwerkende Brancheorganisatie Filantropie (SBF)**

De commissie van deskundigen onder voorzitterschap van Alexander Rinnooy Kan bestaat uit:

- Alexander Rinnooy Kan (voorzitter), emeritus hoogleraar Economie en Bedrijfskunde aan de Universiteit van Amsterdam
- Sabine de Wijkerslooth – Lhoëst, belastingadviseur bij EY
- Aart de Geus, bestuursvoorzitter bij Goldschmeding Stichting
- Maiko van Bakel, belastingadviseur bij PwC en PhD-onderzoeker bij Tilburg University
- Wilbert van Vliet, belastingadviseur bij HVK Stevens
- Paul Smeets, Professor Philanthropy and Sustainable Finance aan Maastricht University
- Martin Bauman, zelfstandig adviseur bij Baumann BV
- Jonathan van Oostenbrugge (secretaris), belastingadviseur bij EY

Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie [SBF] is een platform dat de gemeenschappelijke belangen behartigt van drie zelfstandige brancheorganisaties (Goede Doelen Nederland, FIN en CIO). Het doel van SBF is het bevorderen van goede randvoorwaarden voor een optimaal functionerende filantropische sector. SBF overlegt met de overheid inzake voorgenomen beleid, wet- en regelgeving en uitvoeringskwesties.

Zie [sbf-filantropie.nl](https://www.sbf-filantropie.nl)

Inhoudsopgave

1	Adviesopdracht	4
2	Het belang van giftenaftrek	5
3	Stand van zaken in het kort	6
4	Adviezen per deelvraag	7
I	Op welke onderdelen van de lopende verbetervoorstellen zijn aanpassingen wenselijk?	7
1	Renseignering	7
2	Giften in natura	8
3	Nieuwe vormen van filantropie: impactinvesteringen/donaties aan (sociale) ondernemingen	8
4	Bestedingscriterium	10
5	Publicatieverplichtingen	11
6	Toezicht verbeteren door personele bezetting Belastingdienst	12
II	Op welke onderdelen kan het huidige stelsel verder worden vereenvoudigd en wat zijn concrete mogelijkheden?	13
7	Slim invulveld	13
8	Steunstichting SBBI	13
9	Schrappen van de aftrekbaarheid van contante giften	14
III	Op welke wijze kan het gebruik van de giftenaftrek (door particulieren en bedrijven) worden verruimd, c.q. met welke aanpassingen zal een groter deel van het gevend publiek de giftenaftrek kunnen gaan gebruiken?	14
10	Onzekerheidsvereiste periodieke giften (1% overlijdenskans)	14
11	Behoud giftenaftrek in de vennootschapsbelasting	15
12	Invulling van het begrip algemeen belang en invoering van een restcategorie	17
IV	Welke bijdrage kan de sector zelf leveren aan het verbeteren van de informatiepositie van de gever en/of de Belastingdienst?	18
13	Herroepelijke giften	18
5	Samenvatting	20
	Bijlage	22

SBF (Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie) is voornemens voorstellen aan overheid en politiek te doen die het voor filantropie relevante fiscale stelsel moeten versterken. Daartoe heeft zij een Commissie van deskundigen (hierna: “Commissie”) ingesteld en die gevraagd daarover een advies aan SBF uit te brengen. SBF is van opvatting dat het stelsel vereenvoudigd, verruimd en versterkt kan worden door:

- eenvoudigere toepassing van aftrekmogelijkheden: minder voorwaarden aan giften en schenkingen en minder typen van ontvangende ANBI’s en SBBI’s;
- verbreding van mogelijk gebruik door burgers en bedrijven;
- betere beschikbaarheid van informatie voor een betrouwbare aangifte en voor een effectieve controle.

De Commissie is gevraagd, uitgaande van vereenvoudiging, verruiming en versterking van het stelsel, advies aan SBF uit te brengen over het navolgende:

- I. Op welke onderdelen van de thans lopende verbetervoorstellen zijn aanpassingen wenselijk?
- II. Op welke onderdelen kan het huidige stelsel verder worden vereenvoudigd en wat zijn daarvoor de concrete mogelijkheden?
- III. Op welke wijze kan het gebruik van de giftenaftrek door particulieren en bedrijven worden verruimd, c.q. met welke aanpassingen zal een groter deel van het gevend publiek de giftenaftrek kunnen en willen gaan gebruiken?
- IV. Welke bijdrage kan de sector leveren aan het verbeteren van de informatiepositie van de gever of de Belastingdienst?

Tevens is aan de Commissie gevraagd relevante ontwikkelingen in het buitenland en ervaringen die daar zijn opgedaan hierbij te betrekken.

In de navolgende paragrafen wordt eerst het belang van de giftenaftrek geschetst en de huidige stand van zaken in het kort beschreven. Daarna geeft de Commissie per deelvraag een advies op verschillende onderwerpen binnen de fiscale wet- en regelgeving. Tot slot volgt een samenvatting van het advies.

In de bijlage is een tabel opgenomen die het effect van de diverse adviezen op vereenvoudiging, verruiming en controleerbaarheid weergeeft. Dit advies is bedoeld om het huidige systeem op onderdelen te verbeteren en dus niet om te reflecteren op een geheel nieuw fiscaal stelsel voor filantropie en giftenaftrek.

2 Het belang van de giftenaftrek

De giftenaftrek verlaagt de prijs van geven, net als kortingen in de supermarkt. Bij een belastingpercentage van 50% kost een gift van € 100 slechts € 50. Een simpele regel in de economie is dat een prijsdaling leidt tot een grotere vraag, en in de academische literatuur is er dan ook een brede basis voor de effectiviteit van giftenaftrek op donaties. Zo is een groot aantal experimenten gedaan naar prijseffecten op een gift, in de vorm van een korting, zoals in het voorbeeld hierboven, of in de vorm van matching, waarbij een derde partij een donatie verhoogt. Kortingen en matches zorgen ervoor dat mensen meer doneren, zowel in laboratoriumexperimenten als veldexperimenten.¹ Daarnaast blijkt dat 40% van alle vermogende Nederlanders aangeeft minder te zullen schenken wanneer de giftenaftrek wordt verlaagd.² Aangezien de groep van vermogende Nederlanders verantwoordelijk is voor een groot deel van de donaties in ons land, kan het versoberen van de giftenaftrek dus een substantieel verlies aan donaties tot gevolg hebben.

Uit ander onderzoek blijkt dat de giftenaftrek overheidsdoelen kan bereiken, die moeilijk of minder efficiënt met andere middelen (directe subsidies, regelgeving, voorlichting) kunnen worden bereikt.³ Aangezien de overheid geen monopolie heeft om te bepalen welke specifieke maatschappelijke doelen gesteund zouden moeten worden, vormt de giftenaftrek een uitermate geschikt instrument om de particuliere betrokkenheid bij goede doelen (fiscaal) te bevorderen. Op deze manier kunnen individuele burgers zelf mede bepalen welke maatschappelijke activiteiten indirect met belastingmiddelen gestimuleerd worden. Dat vindt de Commissie wenselijk en nuttig.

-
- 1 Zie bijvoorbeeld Catherine C. Eckel & Philip J. Grossman (2003). Rebate versus matching: Does how we subsidize charitable contributions matter? *Journal of Public Economics*, 87, 681-701; Karlan, Dean, & John A. List. 2007. "Does Price Matter in Charitable Giving? Evidence from a Large-Scale Natural Field Experiment." *American Economic Review*, 97 (5): 1774-1793; Catherine C. Eckel & Philip J. Grossman (2008) Subsidizing charitable contributions: a natural field experiment comparing matching and rebate subsidies. *Experimental Economics*; Bekkers, Rene (2015) When and Why Matches Are More Effective Subsidies than Rebates? *Replication in Experimental Economics*; Bekkers, Rene, Paul Smeets, Ashley Whillans & Michael Norton (2019) The Joy of Giving: Evidence From a Matching Experiment With Millionaires and the General Population. Working paper.
 - 2 Smeets, Paul (2016) De Geefondernemer. *Filantropie rapport*.
 - 3 S.J.C. Hemels, 'Giftenaftrek afschaffen ten bate van vooringevulde aangifte?', *WFR* 2013/1057.
-

3 Stand van zaken in het kort

De (algemene) kabinetsvisie op filantropie⁴ die de Minister voor Rechtsbescherming eind oktober

2019 naar de Tweede Kamer heeft gestuurd, kent drie speerpunten:

- het stimuleren van geefgedrag;
- het bevorderen van transparantie en betrouwbaarheid van de sector;
- en het bevorderen van samenwerking tussen overheid en filantropie, met als reden dat filantropie niet als substituut voor overheidsvoorzieningen wordt beschouwd.⁵

In de politieke discussies van de afgelopen jaren is de tendens dat de giftenaftrek en de ANBI-regeling in de huidige vorm moeten blijven bestaan.⁶ Wel is opgeroepen om de regeling minder complex en beter uitvoerbaar te maken. Het is een voornemen dat in de praktijk niet altijd tot eenvoudigere wetgeving leidt, maar de zestien verbetervoorstellen die de Staatssecretaris van Financiën in zijn brief van 28 maart 2019 heeft aangekondigd, bieden wel goede kansen.

Met de voorstellen wordt beoogd te voorzien in een beter uitvoerbaar, handhaafbaar, administratief aantrekkelijker en robuust systeem. Dit moet ervoor zorgen dat de complexiteit van de ANBI-regeling wordt verminderd en dat fouten en fraude in de giftenaftrek worden voorkomen. De bedoeling is dat dat leidt tot meer duidelijkheid en tot minder administratieve lasten voor de ANBI's, de donateurs en de Belastingdienst.

De Fiscale Verzamelwet 2021 bevat een nadere specifieke uitwerking van de algemene kabinetsvisie en de verbetervoorstellen. De Staatssecretarissen van Financiën (Vijlbrief en Van Uffelen) hebben een nota naar aanleiding van het verslag bij de Fiscale Verzamelwet 2021 naar de Tweede Kamer gestuurd.⁷ Daarin wordt uitvoering gegeven aan een aantal van de verbetervoorstellen, maar nog niet aan allemaal.

4 Kamerstukken II 2019-2020, 32 740, nr. 21, Kamerbrief Filantropiebeleid.

5 Kamerstukken II 2019-2020, 32 740, nr. 22.

6 Zie bijvoorbeeld kamerstukken II, 2017-2018, nr. 34 785, nr. 98, verslag van een algemeen overleg.

7 Fiscale verzamelwet 2021, bijlage bij Kamerbrief nota n.a.v. het verslag Fiscale verzamelwet 2021 <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/06/03/nota-nav-het-verslag-fiscale-verzamelwet-2021>, 3 juni 2020 en Memorie van Toelichting. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/04/14/memorie-van-toelichting-fiscale-verzamelwet-2021>. Het wetsvoorstel is aan de Tweede Kamer aangeboden op 14 april 2020.

Sommige onderwerpen passen bij meerdere deelvragen maar zijn ten behoeve van de overzichtelijkheid maar één keer opgenomen.

I **Op welke onderdelen van de lopende verbetervoorstellen zijn aanpassingen wenselijk?**

1 **Renseignering**

Eén van de zestien verbetervoorstellen zag op een pilot ten behoeve van de controleerbaarheid van (aftrekbare) giften waarbij ANBI's de Belastingdienst rechtstreeks informeren over ontvangen giften (renseignering). Het gaat alleen om het informeren van de Belastingdienst over de giften, niet om het openbaar maken van de giften. De conclusie van de pilot luidt dat: “[...] het ontwikkelen van een variant waarmee succesvol gestart kan worden met gegevenslevering, die bovendien op draagvlak in de sector kan rekenen en die direct voordeel in de naleving oplevert, een ingewikkelde puzzel is. Dit neemt niet weg dat de voordelen van gegevenslevering in potentie aanwezig zijn en een oplossing nodig is voor de in de praktijk nu tekortschietende naleving.”⁸

Voordat aan deze pilot een eventueel vervolg wordt gegeven, zou, zo werd gesteld, eerst moeten worden gezien hoe de naleving van de giftenaftrek zich ontwikkelt naar aanleiding van de overige maatregelen, zoals het slimme invulveld (zie paragraaf 7).

De Commissie adviseert om aan dit verbetervoorstel alsnog uitvoering te geven voor periodieke giften en niet af te wachten hoe de naleving van de giftenaftrek zich ontwikkelt naar aanleiding van de overige maatregelen. De voordelen van een dergelijke renseignering zijn groot: de betrouwbaarheid en de controleerbaarheid van de giftenaftrek worden ermee bevorderd. Daarnaast levert renseignering zowel voor de schenkers als voor de instellingen veel gemak op. Het voorstel draagt daarmee bij aan twee van de speerpunten: het bevorderen van zowel de betrouwbaarheid en controleerbaarheid als de samenwerking met de sector.

De Commissie adviseert periodieke giften alleen voor aftrek in aanmerking te laten komen als ze gerenseigneerd zijn.

Daarnaast bepleit de Commissie om, in overleg met de sector, te onderzoeken in hoeverre een renseigneringsplicht (al dan niet vanaf een bepaalde drempel) zonder al te veel administratieve lasten voor ANBI's en de Belastingdienst ook kan worden ingevoerd voor de andere giften.

8 Brief van 20 februari 2020. Te raadplegen via <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/02/20/kamerbrief-over-pilotgegevensuitwisseling-anbis>.

Het is bij een renseigneringsplicht van belang dat er goede ICT-infrastructuur is met behulp waarvan instellingen de door hen ontvangen donaties kunnen renseigneren bij de Belastingdienst; hierbij kan worden gedacht aan een door de schenker in te vullen digitaal formulier dat één-op-één, nadat het bedrag is ontvangen door de instelling, door de instelling aan de Belastingdienst wordt toegestuurd. De gerenseioneerde giften kunnen vervolgens in de vooraf ingevulde aangifte inkomstenbelasting worden opgenomen. Totdat hieraan uitvoering is gegeven, is het slimme invulveld (zie paragraaf 7) een welkome tussenoplossing. Ter inspiratie kan worden gekeken naar Noorwegen waar eenzelfde uitgangspunt wordt gehanteerd.⁹

2 **Giften in natura**

Een ander verbetervoorstel zag op de verplichting tot onderbouwing van de waarde bij de aftrek van giften in natura vanaf een zekere grens, bijvoorbeeld bij giften vanaf € 2.500. Een dergelijke objectieve waardebeperking kan bijvoorbeeld worden onderbouwd door middel van een taxatierapport. Dit is o.a. relevant wanneer een belastingplichtige een kunststuk schenkt aan een museum en hiervoor de giftenaftrek wenst toe te passen. Andere ‘bewijsmiddelen’ ter bepaling van de waarde zijn ook mogelijk.

Aan dit voorstel is, voor zover bij de Commissie bekend, nog geen uitvoering gegeven.

De Commissie adviseert om het voorstel tot waardenonderbouwing bij giften in natura alsnog uit te voeren.

3 **Nieuwe vormen van filantropie: impactinvesteringen/donaties aan (sociale) ondernemingen**

Eén van de voorstellen in de brief van 28 maart 2019 betreft een verduidelijking van de uitleg van het bestedingscriterium (zie ook hierna paragraaf 4). In dat kader wordt voorgesteld een handleiding op te stellen met nadere regels die betere handvatten moeten bieden bij nieuwe vormen van filantropie. Hierbij valt onder meer te denken aan “impactinvesteringen” of het doen van donaties waarmee de doelstelling van een ANBI gediend wordt, aan entiteiten die een (sociale) onderneming drijven.

3a **Impactinvesteringen door ANBI’s**

De staatssecretaris stelde in zijn brief van 19 juni 2019 de Nederlandse termen ‘algemeen nut investeringen’ of ‘ANBI-investeringen’ voor. Bij ANBI-investeringen gaat het om investeringen waarbij het bevorderen of het bereiken van een algemeen nuttige doelstelling voorop staat en niet direct het financiële rendement.

⁹ Zie voor meer informatie over het Noorse systeem: <https://www.skatteetaten.no/en/person/taxes/get-the-taxes-right/gift-and-inheritance/gift-to-organisation/>.

Deze ANBI-investeringen zijn voor de ANBI in kwestie een uitvoering van haar algemeen nuttige doelstelling, zoals bijvoorbeeld het verminderen van armoede, het tegengaan van klimaatverandering, het helpen van mensen naar de arbeidsmarkt, het verbeteren van gezondheid, etc. Aangezien geen sprake is van beleggingen waarmee primair financiële opbrengsten worden beoogd, stelt de Commissie voor om in de handleiding op te nemen dat deze ANBI-investeringen vallen binnen het 90% criterium en toegelaten zijn als vermogen binnen de regels van het bestedingscriterium.

De Commissie stelt voor dat ANBI-investeringen aan de volgende criteria moeten voldoen:

- Het primaire doel van investering is om één of meer van de algemeen nuttige doelen van de ANBI, zoals opgenomen in haar statuten, te bereiken.
- Het verwerven van opbrengsten uit de ANBI-investering is voor de ANBI van ondergeschikt belang.
- De ANBI neemt de ANBI-investering in haar financiële administratie en jaarrekening herkenbaar op als ANBI-investering (ter onderscheiding van beleggingen waar het bestedingscriterium wel voor geldt).
- Er zijn waarborgen ter voorkoming van belangenverstreming tussen (de bestuurders van) de ANBI en de entiteit waarin geïnvesteerd wordt.

Als een ANBI-investering aan deze eisen voldoet, zou deze moeten kwalificeren als vermogen dat noodzakelijk is voor de continuïteit van de voorziene werkzaamheden en dat mag worden aangehouden zonder in strijd te zijn met het bestedingscriterium.

3b

Donaties door ANBI's aan entiteiten die een (sociale) onderneming drijven

Een andere vorm van filantropie ziet op donaties aan entiteiten die een (sociale) onderneming drijven. Een ANBI dient met haar activiteiten of bestedingen nagenoeg geheel (tenminste 90%) het algemeen belang te dienen. Dit wordt ook wel het 90%-criterium genoemd. Op dit moment neemt de Belastingdienst het standpunt in dat bij een donatie aan een entiteit die een (sociale) onderneming drijft, geen sprake kan zijn van een algemeen nuttige besteding, maar alleen van een besteding ten bate van een particulier belang. Wanneer een donatie echter tot doel heeft om één of meer van de statutair algemeen nuttige doelen van de ANBI te bereiken, vindt de Commissie dat deze besteding voor het 90%-criterium zou moeten mogen gelden als een uitgave ten bate van het algemeen nut.

De Commissie stelt voor dat de ANBI bij een dergelijke donatie duidelijk moet vastleggen waarom met de donatie de algemeen nuttige doelstelling gediend wordt. Tevens dient de ANBI de entiteit waaraan gedoneerd wordt te verplichten om de donatie conform de afspraak aan te wenden. Ook voor donaties aan entiteiten die een (sociale) onderneming drijven, geldt dat er waarborgen moeten zijn om belangenverstreming te voorkomen tussen (de bestuurders van) de ANBI en de entiteit waaraan gedoneerd wordt.

De Commissie adviseert om ANBI-investeringen onder voorwaarden uit te zonderen van het bestedingscriterium en om deze investeringen, alsmede donaties aan entiteiten die een (sociale) onderneming drijven aan te merken als bestedingen die vallen onder het 90%- criterium, mits er waarborgen zijn voor de algemeen nuttige aanwending daarvan.

Bestedingscriterium

Conform de ANBI-vereisten moet een ANBI het geld (uiteindelijk) besteden aan het algemeen nut en mag dan ook niet al te veel vermogen oppotten: de instelling mag niet meer vermogen aanhouden dan redelijkerwijs nodig is voor de continuïteit van de voorziene werkzaamheden ten behoeve van de doelstelling van de instelling.¹⁰ Dit wordt het bestedingscriterium of de anti-oppoteis genoemd.

Onder dit criterium is er ruimte tot het vormen van reserves voor zover die in redelijkheid nodig zijn voor de continuïteit van de werkzaamheden en van de werkorganisatie. Of binnen het begrip ‘in redelijkheid’ wordt gebleven, moet worden bezien met inachtneming van alle relevante omstandigheden. De ‘typologie’ van een instelling is daarbij ook zeer relevant. Is er sprake van een zuiver vermogensfonds, een fondsenwervende instelling of hebben we te maken met een mengvorm, een zogenaamd hybride fonds? Voornoemde norm kan in de praktijk tot onzekerheid leiden en in voorkomende gevallen tot discussies tussen de Belastingdienst en ANBI’s.

Het was een specifiek verbeterpunt om het bestedingscriterium te verduidelijken in een handleiding, maar hieraan is nog geen vervolg gegeven terwijl de vraag om deze duidelijkheid groot is.

De Commissie adviseert om uitvoering te geven aan dit verbeterpunt en om te komen tot een duidelijke handleiding, waarin de volgende punten naar voren kunnen komen:

- Een investering waarmee het doel van de ANBI-activiteiten nagestreefd wordt en waarbij financieel rendement niet het hoofddoel is, zou als ANBI-investering niet onder het bestedingscriterium moeten vallen (zie ook paragraaf 3).
- Hetzelfde zou moeten gelden voor een doelinvestering in vermogenstitels. Achtergrond hiervan is dat onder de huidige regeling een ongerealiseerde waardestijging van een doelinvestering volgens de Belastingdienst anders uitgekeerd zou moeten worden, hetgeen tot gedwongen verkoop van een doelinvestering kan leiden. Verder is verplichte jaarlijkse waardering van een doelinvestering lastig, tijdrovend en kostbaar.
- Vermogen dat als legaat (via een erfenis) of schenking is ontvangen, moet in stand worden gehouden indien de overledene of schenker dit heeft bepaald. Dit wordt ook wel ‘stamvermogen’ genoemd. Dit zou ook moeten gelden voor vermogen waarvoor het bestuur van een ANBI een goed plan heeft in lijn met de doelstellingen van de ANBI. Het vaststellen van een dergelijk stamvermogen in overleg met de Belastingdienst kan discussies over de uitleg van het bestedingscriterium voorkomen.
- Als de Belastingdienst van oordeel is dat een ANBI handelt in strijd met het bestedingscriterium, dan dient de ANBI voldoende gelegenheid te krijgen om dit probleem op te lossen, bijvoorbeeld door het opstellen en uitvoeren van een ‘herstelplan’, dat door de Belastingdienst is goedgekeurd. De intrekking van de ANBI-status enkel op grond dat de instelling niet voldoet aan het bestedingscriterium kan ongewenste gevolgen hebben voor ANBI’s die overigens voldoen aan alle andere ANBI-vereisten. In die gevallen worden ANBI’s belemmerd in het dienen van het algemeen nut.

¹⁰ Art. 1b lid 1 Uitv. reg. AWR.

De discussie over het bestedingscriterium speelt voornamelijk bij vermogensfondsen en kerkelijke instellingen, maar ook steeds vaker bij de fondsenwervende instellingen met een hybride karakter.

De Commissie pleit voor een duidelijke handleiding met de invulling van het bestedingscriterium. Daarbij is het wenselijk, dat ruimte wordt geboden aan ANBI-investeringen en doelinvesteringen in vermogenstitels. Een bestuur van een ANBI zou ruimte moeten krijgen om stamvermogen op te bouwen, mits dit bijdraagt aan het verwezenlijken van de doelstellingen van de ANBI. Een ANBI zou bij het handelen in strijd met het bestedingscriterium enige ruimte moeten krijgen om dit probleem op te lossen, zonder dat meteen de ANBI-status in gevaar komt.

5 Publicatieverplichtingen

Het lastige van de publicatieverplichtingen - die overigens geen fiscaal doel dienen - is dat de controle hierop voor de Belastingdienst relatief tijdrovend is. ANBI's moeten op hun beurt ervoor zorgdragen dat steeds alle updates en wijzigingen tijdig en overzichtelijk worden verwerkt en niet verloren gaan bij een update van de website. Het gevaar van dit soort eisen is bovendien dat er discussies kunnen ontstaan over details, terwijl het op zichzelf duidelijk is dat de ANBI beoogt om alle gegevens juist, tijdig en volledig te publiceren. De Commissie wil er in dat kader voor waarschuwen om eventuele wijzigingen in de regelgeving met betrekking tot de publicatieplicht slechts bij hoge uitzondering te doen plaatsvinden: de ervaring is immers dat iedere wijziging in de praktijk tot verwarring leidt. De set publicatieverplichtingen zou ter wille van de overzichtelijkheid ook niet al te omvangrijk moeten zijn.

Standaardformulieren zullen voor grotere ANBI's verplicht worden.¹¹ De Commissie vindt dergelijke standaardformulieren slechts nuttig indien deze behulpzaam zijn voor zowel ANBI's als de Belastingdienst. Deze moeten niet leiden tot extra administratieve lasten voor ANBI's, zoals de plicht tot het overzetten van bestaande documenten (zoals het beleidsplan en de jaarrekening) naar strakke formats. Standaardformulieren moeten dus niet leiden tot bureaucratie, maar moeten fungeren als hulpmiddel.

De Commissie pleit ervoor om over te gaan naar een standaard web-omgeving waarin de gegevens eenvoudig kunnen worden geüpload, inzichtelijk voor het publiek. De standaardformulieren voor het aanleveren van informatie kunnen hiervoor een hulpmiddel zijn. Voor de Belastingdienst is dan eenvoudig te controleren welke gegevens er nog ontbreken. Uiteraard moet er bij (technische) problemen nog wel een handmatige controle en/of schriftelijk overleg tussen Belastingdienst en ANBI mogelijk zijn.

¹¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 35 437, nr. 11.

De Commissie vindt het hierbij van groot belang dat de standaard web-omgeving passend is voor het brede palet aan ANBI's (vermogensfondsen, fondsenwervende instellingen, kerkelijke instellingen etc.).

De kosten van het goed inrichten van een standaard web-omgeving zouden op de wat langere termijn zeker opwegen tegen de kosten van handmatige controle.

Een link naar de eigen website van de ANBI, met meer informatie, mag in deze webomgeving niet ontbreken. De Commissie beveelt aan dat er ook automatisch relevante herinneringen worden gegenereerd voor zowel de Belastingdienst als de ANBI. Indien het systeem goed werkt en behulpzaam is, kan het stapsgewijs verplicht worden gesteld. De uiteindelijke uitkomst zou moeten zijn dat er een transparant digitaal register ontstaat dat inzichtelijk is voor het publiek (zie bijvoorbeeld het charity register in Nieuw-Zeeland: <https://register.charities.govt.nz/CharitiesRegister/Search>).

6 Toezicht verbeteren door personele bezetting Belastingdienst

De capaciteit bij de Belastingdienst is de laatste jaren een vaak terugkerend (politiek) onderwerp. Dit onderwerp is geen onderdeel van de verbetervoorstellen, maar mag wat de Commissie betreft niet onderbelicht blijven. Staatssecretaris Vijlbrief heeft recent bevestigd: *“Er wordt mij verzekerd door de Belastingdienst dat zij bij de voorstellen die er nu liggen voldoende mensen hebben om hier goed toezicht op te houden. Maar u weet dat ik de Belastingdienst ongeveer dagelijks onder het vergrootglas houd, dus misschien mag ik hier toezeggen dat ik de Belastingdienst gewoon in de gaten zal houden op het punt “hebben we hier voldoende capaciteit voor?”, en deze daar ook regelmatig op zal bevragen.”*¹²

De Commissie roept op om blijvend in te zetten op voldoende geschoold en ervaren personeel omdat het bij zowel de ANBI-regeling als de giftenaftrek gaat om complexe materie.

¹² Fiscale verzamelwet 2021, verslag plenair debat, p. 24.

II

Op welke onderdelen kan het huidige stelsel verder worden vereenvoudigd en wat zijn concrete mogelijkheden?

7

Slim invulveld

Op dit moment moet een belastingplichtige voor het vermelden in de aangifte inkomstenbelasting aan welke organisatie(s) een gift of giften zijn gedaan een vrij invulveld gebruiken. Een belastingplichtige moet op dit moment zelf nazoeken of een gift aan een bepaalde organisatie wel of niet aftrekbaar is.¹³ Door het huidige vrije invulveld te vervangen door een zogenaamd ‘slim’ invulveld, wordt het belastingplichtigen nog makkelijker gemaakt om hun aangifte inkomstenbelasting in te vullen. In dit slimme invulveld kunnen dan alleen erkende ANBI's worden geselecteerd.

Deze maatregel zal niet alleen het invullen van de aangifte inkomstenbelasting vergemakkelijken, maar ook bijdragen aan de uitvoerbaarheid en controleerbaarheid. Staatssecretaris Vijlbrief heeft recent zijn verwachting uitgesproken het invulveld 1 januari 2021 te hebben gerealiseerd.¹⁴ De Commissie ziet dit als een goede tussenoplossing totdat aan de renseigneringplicht (paragraaf 1) uitvoering is gegeven.

De Commissie ziet uit naar het slimme invulveld en adviseert het in samenhang met de renseignering (zie paragraaf 1) op te zetten.

8

Steunstichting SBBI

Een steunstichting SBBI is een stichting die speciaal is opgericht om geld in te zamelen ter ondersteuning van een jubileum op het gebied van sport en muziek. Een stichting kan maximaal gedurende één kalenderjaar aangemerkt worden als een steunstichting SBBI. Per kalenderjaar kwalificeren slechts enkele instellingen als steunstichting SBBI.¹⁵ Kortom, het belang voor de praktijk van de steunstichting SBBI is zeer beperkt.

De Commissie vindt het schrappen van de steunstichting SBBI en daarmee van de giftenaftrek van eenmalige giften aan deze stichtingen een logische gedachte.

¹³ Via de website https://www.belastingdienst.nl/rekenhulpen/anbi_zoeken/.

¹⁴ Fiscale verzamelwet 2021, verslag plenair debat, p. 19.

¹⁵ https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/bijzondere_regelingen/goede_doelen/steunstichtingen_sbbi/overzicht_steunstichtingen_sbbi

Schrappen van de aftrekbaarheid van contante giften

Van giften in contanten kan moeilijk worden nagegaan of deze daadwerkelijk zijn gedaan. Het blijkt dat in de praktijk kwitanties circuleren zonder dat de daarop vermelde bedragen ook daadwerkelijk zijn geschonken.¹⁶ Daarom is voorgesteld om contante giften vanaf 2021 uit te sluiten van de giftenaftrek.

Deze beperking kan misbruik op een relatief eenvoudige manier voorkomen. De nadelige gevolgen voor schenkers zijn in de meeste gevallen ook te overzien. Enerzijds zijn gemakkelijk andere vormen van schenken mogelijk; denk aan (contactloze) pinautomaten van collectanten. Anderzijds kan men zich voorstellen dat contante schenkingen vaak nietperiodieke schenkingen zijn die gepaard gaan met kleinere bedragen, waardoor de schenker in veel gevallen toch niet boven de drempel voor de aftrek (1% van het verzamelinkomen) zal uitkomen.

De Commissie heeft met genoegen vernomen dat in de Fiscale Verzamelwet 2021 uitvoering wordt gegeven aan het verbetervoorstel om de aftrekbaarheid van contante giften te schrappen.

Op welke wijze kan het gebruik van de giftenaftrek (door particulieren en bedrijven) worden verruimd, c.q. met welke aanpassingen zal een groter deel van het gevend publiek de giftenaftrek kunnen gaan gebruiken?

Onzekerheidsvereiste periodieke giften (1% overlijdenskans)

De Commissie constateert dat de door de Belastingdienst vereiste 1% overlijdenskans in de praktijk tot veel problemen en onnodige procedures leidt. Zonder dat zij dit vooraf wisten, hebben vele donateurs de periodieke gift zo vormgegeven, dat hun aftrek verloren dreigt te gaan. De 1% overlijdenskans is naar de mening van de Commissie nutteloos en dient geen doel.

De periodieke gift moet momenteel aan een viertal cumulatieve eisen voldoen, zijnde:

1. een vaste uitkering;
2. een gelijkmatige uitkering;
3. de gift heeft een looptijd van minstens vijf jaar; en
4. de gift is afhankelijk van het overlijden van één of meerdere pers(o)n(en).

¹⁶ Kamerstukken II, 2019-2020, 35 437, nr. 3, Memorie van Toelichting en bijvoorbeeld Rb Den Haag 5 maart 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:1629.

De vierde eis wordt door de Staatssecretaris nog aangevuld met de eis dat de overlijdenskans van de (gezamenlijke) gevers ten minste 1% is. Deze aanvulling is niet in de wet opgenomen, maar zou voortvloeien uit de kenmerken van een periodieke uitkering. De Rechtbank Zeeland-West-Brabant¹⁷ heeft geconcludeerd dat nadere invulling van de vierde eis, te weten de 1% overlijdenskans, die als zodanig niet in de wet is opgenomen, ten onrechte wordt gesteld. Het verbaast de Commissie dat de Staatssecretaris van Financiën en de Belastingdienst vooralsnog toch aan de lijn willen vasthouden dat deze eis wel gerechtvaardigd is en dat bovendien niet wordt toegestaan dat de betreffende donateurs hun overeenkomst aanpassen om alsnog aan de 1% overlijdenskans te kunnen voldoen. Dit leidt tot onnodige onzekerheid bij donateurs.

De Commissie is van mening dat de vierde eis (de afhankelijkheid van het overlijden) geheel kan vervallen. Wel zou aan donateurs de optie geboden kunnen worden om de verplichting tot uitkering te laten eindigen bij overlijden. De eisen van de periodieke gift (1 tot en met 3) zijn dan nog altijd veel strikter dan bij de gewone gift.

In beginsel is hiervoor wel een wetwijziging voor nodig. Om tegemoet te komen aan de huidige grote onzekerheid, beveelt de Commissie aan vooralsnog in een beleidsbesluit op te nemen dat bovenstaande vier eisen blijven gelden, maar dat de 1% eis niet meer zal worden gesteld. Een wetwijziging is daarvoor niet nodig, omdat het gaat om de uitleg van de wettelijke omschrijving. De vrees dat er te weinig verschillen zouden overblijven met de categorie gewone giften, is onnodig: de resterende eisen zijn naar de mening van de Commissie nog steeds aanzienlijk strenger dan die voor de gewone gift.

De Commissie adviseert voor de korte termijn om in een beleidsbesluit op te nemen dat de 1% eis niet meer zal worden gesteld. Voor de langere termijn is de Commissie van mening dat de overlijdenseis geheel kan vervallen.

Ter aanvulling op dit onderwerp is er nog een ander discussiepunt met betrekking tot de periodieke gift, te weten over de vraag of een periodieke gift vervalt indien de begunstigde instelling als verdwijner is betrokken bij een juridische fusie met een andere ANBI. De Commissie beveelt aan dat expliciet wordt vastgelegd dat zulks de fiscale status van de periodieke gift in stand houdt.¹⁸

11

Behoud giftenaftrek in de vennootschapsbelasting

In de vennootschapsbelasting dient voor giften een onderscheid te worden gemaakt tussen zakelijke giften (giften die een direct bedrijfsbelang dienen) en niet-zakelijke giften. Zakelijke giften zijn in beginsel onbeperkt aftrekbaar van de winst als kosten. Te denken valt aan uitgaven in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO).

¹⁷ Uitspraak van 24 december 2019 (ECLI:NL:RBZWB:2019:5777).

¹⁸ Zie ook het commentaar in NTFR 2018/1173 en V-N 2018/38.35. De NOB heeft dit knelpunt aan de orde gesteld in een commentaar op 25 mei 2018 (Commentaar NOB van 25 mei 2018, onderdeel 8.4, https://www.nob.net/sites/default/files/content/article/uploads/180525_-_nob_reactie_-_kabinetsreactie_op_de_evaluaties_giftenaftrek_en_de_praktijk_rond_anbis_en_sbbis.pdf). Daarop is echter geen reactie van de Staatssecretaris van Financiën vernomen.

Niet-zakelijke giften zijn in de vennootschapsbelasting aftrekbaar tot 50% van de winst met een maximum van € 100.000. De indruk van de Commissie is dat de meeste bedrijven in de praktijk uit de voeten kunnen met de aftrekbaarheid als zakelijke kosten.¹⁹

Dit wijzigt mogelijk op het moment dat de Common (Consolidated) Corporate Tax Base (harmonisering van de heffingsgrondslagen binnen de EU) wordt ingevoerd.²⁰ Op het moment dat deze plannen in hun huidige vorm worden ingevoerd, adviseert de Commissie de tekst van de giftenaftrek in de vennootschapsbelasting te herzien om te voorkomen dat Nederland een onaantrekkelijk land wordt voor Europese MVO-activiteiten.

De Commissie constateert rondom de giftenaftrek in de vennootschapsbelasting wel een knelpunt in de praktijk als gevolg van een besluit van de Staatssecretaris van Financiën uit 2016.²¹ Dit raakt met name MKB-vennootschappen met een directeur-grotaandeelhouder. De staatssecretaris stelt in voornoemd besluit dat giften die verband houden met de persoonlijke vrijgevigheid van de aandeelhouder als uitdeling (verkapt dividend) kwalificeren en daarom niet aftrekbaar zijn. Uit praktisch oogpunt keurt hij echter goed dat dergelijke giften geen uitdeling vormen voor de vennootschapsbelasting, inkomstenbelasting en dividendbelasting, voor zover ze niet boven het plafond van de giftenaftrek uitkomen. Voor zover dergelijke giften het plafond te boven gaan, is volgens de staatssecretaris wel sprake van een uitdeling (belast met aanmerkelijkbelangheffing in box 2 van de inkomstenbelasting). Deze giften zijn dan hooguit nog aftrekbaar als andere gift in de inkomstenbelasting.

Hoewel het besluit ogenschijnlijk een praktische goedkeuring bevat, is de argumentatie naar de mening van de Commissie niet in overeenstemming met de fiscale jurisprudentie. Hierdoor ontstaan lastige discussies met de Belastingdienst. Dat giften overeenkomstig de wens van de aandeelhouder zijn gedaan, hoeft naar het oordeel van de Commissie nog niet te betekenen dat er daarom sprake is van een verkapt dividend. Als niet de persoonlijke behoeften van de aandeelhouder worden bevredigd, kan naar het oordeel van de Commissie geen sprake zijn van een uitdeling. Alleen als vaststaat dat een persoonlijke gift door de aandeelhouder wordt omgeleid via 'zijn' BV wordt het terrein betreden van het verkapte dividend.²² De Commissie pleit derhalve het besluit op dit punt aan te passen.

19 Zie ook Dialogic, 'Evaluatie giftenaftrek', Utrecht 19 december 2016, p. 30. Bijlage bij Kamerstukken II 2016/17, 34 552, nr. 77. Uit dit onderzoek blijkt dat gemeten over de periode 2008 t/m 2014 circa 2.000 bedrijven giftenaftrek hebben geclaimd, wat overeenkomt met 0,5% van alle vennootschapsbelastingplichtigen.

20 Zie S.J.C. Hemels, 'MVO en het nieuwe CC(C)TB voorstel. Het Nederlandse bedrijfsleven en filantropie op achterstand?', NTFR 2017/238.

21 Besluit van 31 oktober 2016, BLKB 2016/152, Stcrt. 2016, 58695.

22 Zie bijvoorbeeld Hof Amsterdam 27 maart 1996, ECLI:NL:GHAMS:1996:AW0458, V-N 1996/2714.19 in welk geval een aandeelhouder ieder jaar schonk aan de kerk maar in enig jaar deze gift door de BV werd gedaan 'terwille van persoonlijke fiscale motieven'.

Om redenen van eenvoud, en om onnodige discussies over het verschil tussen zakelijke en niet zakelijke giften te vermijden, beveelt de Commissie bovendien aan de plafonds in de giftenaftrek te laten vervallen. Dit is een goed symbolisch gebaar, ook voor de kleine groep bedrijven die geven met gebruikmaking van de giftenaftrek.

De Commissie pleit ervoor om het beleid zodanig aan te passen dat bij een gift door een vennootschap op instigatie van de aandeelhouder, die niet aan de aandeelhouder ten goede komt, geen sprake is van een verkapt dividend. De Commissie beveelt bovendien aan om de plafonds in de giftenaftrek te laten vervallen.

12 Invulling van het begrip algemeen belang en invoering van een restcategorie

De Commissie is van mening dat het tot de taak van de wetgever behoort om zoveel mogelijk nadere invulling en richting te geven aan het ANBI-begrip. In 2012 is een lijst met algemeen nuttige doelen in art. 5b, lid 3 AWR opgenomen waarmee de wetgever heeft beoogd bestaande jurisprudentie te codificeren. In de toelichting zijn de doelen slechts zeer summier omschreven. De indruk van de Commissie is dat de lijst in combinatie met de summiere wettelijke toelichting in de praktijk instellingen, inspecteurs, adviseurs en rechters te weinig aanknopingspunten biedt. Dit heeft tot gevolg dat over de inhoud van het begrip algemeen belang veel discussies en procedures worden gevoerd. De tijd en kosten die hiermee gepaard gaan kunnen niet voor het algemeen nut worden ingezet. De summiere wettelijke invulling en ad hoc rechtspraak heeft er onder meer in geresulteerd dat de Belastingdienst in de praktijk regelmatig eisen stelt aan ANBI's op grond van zelf geformuleerd beleid.²³ Dit beleid is veelal niet in overeenstemming met de parlementaire toelichting en jurisprudentie van de Hoge Raad.

12a Een gedetailleerde lijst van algemeen nuttige doelen

De Commissie pleit daarom in de eerste plaats voor een meer gedetailleerde lijst van algemeen nuttige doelen. Een meer gedetailleerde opsomming van algemeen nuttige doelen biedt de praktijk meer houvast, voorkomt onnodige en tijdrovende discussies en komt de rechtszekerheid en rechtsgelijkheid ten goede. Dit is eens te meer van belang nu er allerlei nieuwe geef- en ondernemingsvormen in opmars zijn, waaronder impact investing (zie paragraaf 3), social impact bonds en social enterprises.

²³ Bijvoorbeeld dat het begrip 'welzijn' altijd betrekking moet hebben op een 'kwetsbare doelgroep', en dat de parlementaire geschiedenis bij sommige categorieën kennelijk als uitputtend wordt gezien, terwijl deze naar haar aard voorbeeldsgewijs is, ECLI:NL:RBDHA:2020:4194, Uitspraak, Rechtbank Den Haag, 26-03-2020.

12b

Het invoeren van een restcategorie

Om op deze maatschappelijke ontwikkelingen in te spelen acht de Commissie in de tweede plaats van belang dat een restcategorie in de wet wordt opgenomen. Een restcategorie maakt het mogelijk om tot nu toe onbekende ontwikkelingen van het begrip ‘algemeen nut’ op te vangen zonder dat hiervoor een wetswijziging noodzakelijk is. Voor de opbouw van de wettelijke opsomming (inclusief restcategorie) kan inspiratie worden ontleend aan de regeling in Duitsland en aan de jurisprudentie, in het bijzonder die met betrekking tot de begrippen particulier belang ten opzichte van algemeen belang.²⁴

De Commissie pleit allereerst voor een meer gedetailleerde lijst van algemeen nuttige doelen die de praktijk houvast kan bieden. Daarnaast pleit de Commissie voor het opnemen in de wet van een restcategorie van het begrip ‘algemeen nut’.

IV

Welke bijdrage kan de sector zelf leveren aan het verbeteren van de informatiepositie van de gever en/of de Belastingdienst?

13

Herroepelijke giften

De Commissie staat in beginsel achter de meldplicht voor herroeping van substantiële giften (zeg, vanaf € 15.000) zonder reden en zal dat hierna kort toelichten. Vooraf wil zij opmerken dat de herroepelijke gift op zich niet in het verdachtenbankje moet worden geplaatst. Het fenomeen van de herroepelijke gift is immers in beginsel ingegeven door voor de hand liggende, niet fiscale motieven (zie hierna de eerst beschreven situatie). Voor de duidelijkheid brengt zij daarom vier situaties naar voren waarvan de eerste twee de formele herroepelijke gift betreffen en de laatste twee de formeel niet herroepelijke gift die toch wordt teruggedraaid.

13a

Eerste situatie

De eerste situatie betreft de volstrekt plausibele herroepelijke gift, waarin de gift herroepelijk is onder bepaalde voorwaarden. Een gever, of dit nu een particulier of een rechtspersoon is, kan bijvoorbeeld een (geormerkte) gift doen aan een gezondheidsfonds ten behoeve van een specifiek onderzoek naar een bepaalde ziekte. Die gever zou enerzijds kunnen vertrouwen op een juiste besteding, maar zou ook een herroepingsclausule met het fonds overeen kunnen komen. Als het onderzoek niet doorgaat - om wat voor begrijpelijke reden dan ook - dan kan hij zijn donatie op grond van deze clausule terugvragen (herroepen).

²⁴ Hof Arnhem, Leeuwarden, 22 oktober 2013, ECL:NL:GHARL:2013:7971; Hof Den Bosch 9 juni 2011, ECLI:NL:GHSHE:BT6822; HR 12 mei 2006, ECL:NL:PHR:2006:AT8202, BNB 2006/267.

13b

Tweede situatie

Er kunnen echter ten tweede ook herroepelijke giften zijn, waarbij de voorwaarde voor de herroeping vaag is of waarbij de herroepelijkheid slechts afhankelijk is van de wil van de donateur (en niet van externe omstandigheden die buiten zijn eigen wil zijn gelegen). Een ANBI zou hier naar de mening van de Commissie niet aan mee moeten werken: als die voorwaarde immers zo is geformuleerd, loopt een ANBI altijd het risico op terugbetaling en dat is ongewenst, nog daargelaten of er wellicht oneigenlijk gebruik van de giftenaftrek is beoogd, of zelfs fraude.

Wanneer de twee hiervoor genoemde giften worden herroepen, voorziet de wet overigens al in een regeling: in het jaar van herroeping is voor de donateur sprake van een bijtelling bij het inkomen.

13c

Derde situatie

Ten derde onderkent de Commissie dat er ook giften zijn zonder herroepingsclausule die toch worden herroepen of, beter gezegd, teruggedraaid. Dit ‘herroepen’ kan een goede reden hebben (bijvoorbeeld arbeidsongeschiktheid van de donateur en verlies aan inkomen). De ANBI zal dan een afweging moeten maken wat in zo’n situatie gedaan moet worden op basis van eigen statuten en beleid.

13d

Vierde situatie

De laatste situatie betreft het meewerken door een ANBI aan het terugdraaien van giften zonder herroepingsclausule zónder reden (of met een vermoedelijk gefingeerde reden). De ANBI vreest dan onenigheid en/of imagoschade en zou daardoor mogelijk aan het verzoek tegemoet willen komen. De Commissie acht het vooral van belang dat de sector goed wordt ingelicht over de negatieve fiscale gevolgen van het meewerken aan terugdraaien van een gift, zoals het risico van schenkbelasting voor de (ex)donateur (en de aansprakelijkheid daarvoor van de ANBI) en het vervallen van de giftenaftrek. Een vermelding van deze risico’s op de website van de Belastingdienst op dit punt is aanbevelenswaardig. De ANBI kan daar dan naar verwijzen, wanneer zij een verzoek tot terugdraaien (zonder reden) binnenkrijgt. Als de ANBI vervolgens onder druk wordt gezet om toch mee te werken aan de ‘herroeping’, moet zij de afweging maken of zij wil meewerken of niet en of het medewerken aan de ‘herroeping’ past binnen haar statuten en beleid. Een eventuele meldplicht kan de ANBI behulpzaam zijn in de gesprekken met de betreffende donateur: zij kan hem of haar dan mededelen dat zij verplicht is de ‘herroeping’ te melden.

De Commissie beveelt aan om een meldplicht in te voeren voor het herroepen van giften indien de herroeping slechts afhankelijk is van de enkele wil van de donateur, en voor het terugdraaien van giften zonder herroepingsclausule bij afwezigheid van een goede reden.

5 Samenvatting

Per paragraaf volgt hieronder de samenvatting van het advies van de Commissie.

1 **Renseignering**

De Commissie adviseert periodieke giften alleen voor aftrek in aanmerking te laten komen als ze gerenseigneerd zijn en adviseert onderzoek te doen naar de mogelijke invoering van een renseigneringsplicht voor andere giften.

2 **Giften in natura**

De Commissie adviseert om het voorstel tot waardenonderbouwing bij giften in natura alsnog uit te voeren.

3 **Nieuwe vormen van filantropie**

De Commissie adviseert om ANBI-investeringen onder voorwaarden uit te zonderen van het bestedingscriterium en om deze investeringen, alsmede donaties aan entiteiten die een (sociale) onderneming drijven aan te merken als bestedingen die vallen onder het 90%-criterium, mits er waarborgen zijn voor de algemeen nuttige aanwending daarvan.

4 **Bestedingscriterium**

De Commissie pleit voor een duidelijke handleiding met de invulling van het bestedingscriterium. Daarbij is het wenselijk, dat ruimte wordt geboden aan ANBI-investeringen en doelinvesteringen in vermogenstitels. Een bestuur van een ANBI zou ruimte moeten krijgen om stamvermogen op te bouwen, mits dit bijdraagt aan het verwezenlijken van de doelstellingen van de ANBI. Een ANBI zou bij het handelen in strijd met het bestedingscriterium enige ruimte moeten krijgen om dit probleem op te lossen, zonder dat meteen de ANBI-status in gevaar komt.

5 **Publicatieverplichtingen**

De Commissie pleit ervoor om over te gaan naar een standaard web-omgeving waarin de gegevens eenvoudig kunnen worden geüpload, inzichtelijk voor het publiek. De standaardformulieren voor het aanleveren van informatie kunnen hiervoor een hulpmiddel zijn. Voor de Belastingdienst is dan eenvoudig te controleren welke gegevens er nog ontbreken. Uiteraard moet er bij (technische) problemen nog wel een handmatige controle en/of schriftelijk overleg tussen Belastingdienst en ANBI mogelijk zijn.

6 **Toezicht verbeteren door personele bezetting Belastingdienst**

De Commissie roept op om blijvend in te zetten op voldoende geschoold en ervaren personeel omdat het bij zowel de ANBI-regeling als de giftenaftrek gaat om complexe materie.

7 **Slim invulveld**

De Commissie ziet uit naar het slimme invulveld en adviseert het in samenhang met de renseignering (zie paragraaf 1) op te zetten.

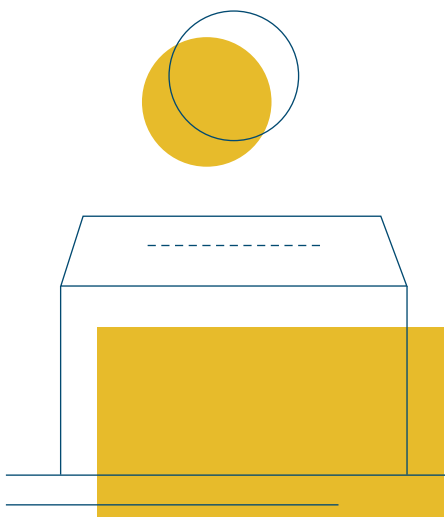
-
- 8** **Steunstichting SBBI**
De Commissie vindt het schrappen van de steunstichting SBBI en daarmee van de giftenaftrek van eenmalige giften aan deze stichtingen een logische gedachte.
- 9** **Aftrekbaarheid van contante giften**
De Commissie heeft met genoegen vernomen dat in de Fiscale Verzamelwet 2021 uitvoering wordt gegeven aan het verbetervoorstel om de aftrekbaarheid van contante giften te schrappen.
- 10** **Onzekerheidsvereiste bij periodieke giften**
De Commissie adviseert voor de korte termijn om in een beleidsbesluit op te nemen dat de 1% eis niet meer zal worden gesteld. Voor de langere termijn is de Commissie van mening dat de overlijdenseis geheel kan vervallen.
- 11** **Giftenaftrek in de vennootschapsbelasting**
De Commissie pleit ervoor om het beleid zodanig aan te passen dat bij een gift door een vennootschap op instigatie van de aandeelhouder, die niet aan de aandeelhouder ten goede komt, geen sprake is van een verkapt dividend. De Commissie beveelt bovendien aan om de plafonds in de giftenaftrek te laten vervallen.
- 12** **Invulling van het begrip algemeen belang en invoering van een restcategorie**
De Commissie pleit allereerst voor een meer gedetailleerde lijst van algemeen nuttige doelen die de praktijk houvast kan bieden. Daarnaast pleit de Commissie voor het opnemen in de wet van een restcategorie van het begrip ‘algemeen nut’.
- 13** **Herroepelijke giften**
De Commissie beveelt aan om een meldplicht in te voeren voor het herroepen van giften indien de herroeping slechts afhankelijk is van de enkele wil van de donateur, en voor het terugdraaien van giften zonder herroepingsclausule bij afwezigheid van een goede reden.

Bijlage

In de onderstaande tabel is het effect weergegeven van de genoemde adviezen op vereenvoudiging, verruiming en controleerbaarheid. De uitkomsten zijn slechts ter indicatie.

	Vereenvoudiging	Verruiming	Controleerbaarheid
1 Invoeringrenseigneringsplicht voor bepaalde giften	+	o	+
2 Verplichte taxatie voor giften in natura	+	-	+
3 Faciliteren nieuwe vormen van filantropie	+	+	o
4 Verduidelijking bestedingscriterium	+	+	+
5 Verplicht format voor publicatie	+	o	+
6 Verbetering toezicht bij de Belastingdienst	o	o	+
7 Invoering slim invulscherm in aangifte	+	o	+
8 Afschaffing steunstichting SBBI	+	-	+
9 Afschaffing aftrekbaarheid contante giften	+	-	+
10 Verduidelijking/afschaffing overlijdensis bij periodieke giften	+	+	+
11 Verduidelijking giftenaftrek in vennootschapsbelasting	+	+	o
12 Verduidelijking begrip ANBI/invoering restcategorie	+	+	+
13 Invoering meldplicht voor bepaalde (herroepelijke) giften	+	o	+

+ Positief effect o Neutraal effect - Negatief effect

[sbf-filantropie.nl](https://www.sbf-filantropie.nl)